

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування

Кафедра місцевого самоврядування та регіонального розвитку

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Спеціальність : 281 Публічне управління та адміністрування

Розробники

Штиршов О. М.

Завідувач кафедри місцевого

самоврядування та регіонального розвитку

Штиршов О. М.

Гарант освітньої програми

Штиршов О. М.

Директор ННІПУА

Смельянов В. М.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Т.в.о.Начальника ННІПО

Каблуча В.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Публічні фінанси та регіональний розвиток		
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»		
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»		
Спеціалізація (якщо є)			
Освітня програма	«Адміністративний менеджмент»		
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)		
Статус дисципліни	Нормативна		
Курс навчання	4		
Навчальний рік	2022/2023		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	(8 семестр)	(11 триместр)	(12 триместр)
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 год.	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Лек. – 26 Сем. – 26	Лек. – 8	Сем. – 6
	С/р – 68	С/р – 106	
Відсоток аудиторного навантаження	43 %	12 %	
Мова викладання	українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)			
Форма підсумкового контролю	Іспит		

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів:

Реалізація освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне адміністрування та управління» вимагає надання певного вагомого спектру знань та умінь, які сконцентровані у нормативній дисципліні.

Навчальна дисципліна «Публічні фінанси та регіональний розвиток» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» і передбачає вивчення теоретико-методичних засад у сфері управління фінансами та їх ролі у регіональному розвитку.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Публічні фінанси та регіональний розвиток» є – вивчення сукупності фінансових відносин як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, а також вивчення функції і ролі грошей у товарному господарстві, сутності грошового обігу, кредиту і кредитної системи та її впливу на регіональний розвиток. Це необхідно майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси як загальнодержавному так і на регіональному рівнях що відбуваються в суспільстві. Розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливостей у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів і фінансів господарюючих суб'єктів, уміти розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави в контексті регіонального розвитку.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен:

знати:

- сутність, принципи та функції публічних фінансів;
- основні ланки сучасної системи публічних фінансів України;
- функції та повноваження органів влади щодо формування та реалізації заходів фінансової політики держави на регіональному рівні;
- нормативно-правову базу управління публічними фінансами в Україні;
- сутність, джерела формування, методи мобілізації публічних доходів на регіональному рівні;
- сутність і призначення публічних видатків;
- об'єкт і суб'єкт управління публічними фінансами;
- функції, завдання та повноваження центральних та місцевих фінансових органів у системі управління публічними фінансами;
- систему прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку;
- методологічні засади розвитку бюджетного планування та прогнозування.
- систему контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- структуру доходів Державного бюджету України;
- видатки, що здійснюються з Державного бюджету України;
- причини виникнення, види та шляхи оптимізації бюджетного дефіциту;
- бюджетний процес;
- систему формування доходів та планування видатків місцевих бюджетів;
- сутність децентралізації влади та бюджетної системи і показники її оцінки;
- механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі;
- шляхи підвищення прозорості бюджетного процесу.

вміти:

- обґрунтовувати заходи щодо зменшення ризиків публічних фінансів на основі аналізу бюджетних доходів, видатків, бюджетного дефіциту;
- розробляти прогностичні і програмні документи економічного і соціального розвитку області, району, міста;
- застосовувати показники кількісної та якісної оцінки ефективності використання бюджетних коштів;
- прогнозувати доходи та видатки місцевих бюджетів;
- розраховувати показники оцінки бюджетної децентралізації;
- застосовувати форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях;
- користуватись новими комунікаційними інструментами, що забезпечують своєчасне та ефективне спілкування органів влади та громадськості.

Очікувані результати навчання:**Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни**

Шифр	Інтегральні компетентності
	Здатність розв'язувати складні задачі у сфері публічного управління та адміністрування або участь у проведенні соціологічних наукових досліджень, що характеризуються інноваційними підходами до проблем, які виникають у суспільстві.
Шифр	Загальні компетентності
ЗК 01	Здатність самостійно навчатися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 07	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 12	Здатність працювати в команді.
Шифр	Фахові компетентності
ФК 02	Здатність синтезувати управлінські рішення у сфері публічного адміністрування в умовах повної та неповної інформації
ФК 12	Вміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи механізми розвитку громадянського суспільства.
ФК 13	Здатність використовувати сучасні методи SWOT-аналіз, SMART-спеціалізації.

Шифр	Програмні результати навчання
РН 06	Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
РН 07	Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських та кадрових рішень.
РН 08	Знати основи електронного урядування.
РН 13	Оволодіти стандартними методиками аналізу фінансових розрахунків і показників розвитку об'єкту управління, а також методами прогнозування та аналітики у всіх сферах громадянського і суспільно-політичного життя.
РН 14	Орієнтуватися в методах аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
РН 16	Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності
РН 23	Застосовувати інструментарій оцінювання ресурсного забезпечення, ризиків та ефективності заходів щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, здійснювати техніко-економічне обґрунтування інноваційних проектів.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна та заочна форма:

IV курс

№ п/ п	Тема	Лекції		Практичні (семінарські)		Самостійна робота	
		ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Фінанси як базова основа державних фінансів.	2	2	2	2	5	8
2	Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції.	2	2	2	2	5	8
3	Тема 3. Система державних фінансів та державна фінансова політика.	2	2	2	2	5	8
4	Тема 4. Бюджетна система та устрій.	2	2	2		5	8
5	Тема 5. Бюджетний механізм та бюджетна політика	2		2		5	8
6	Тема 6. Державний бюджет України: доходи та видатки. Бюджетний дефіцит.	2		2		5	10
7	Тема 7. Система видатків місцевих бюджетів.						8
8	Тема 8. Участь громадськості в бюджетному процесі.						8
9	Тема 9. Понятійно-термінологічний апарат з питань регіонального розвитку.	2		2		5	8
10	Лекція 10. Теорії та концепції регіонального розвитку.	2		2		6	8
11	Лекція 11. Програмування та прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів.	2		2		5	8
12	Лекція 12. Регіональна політика в європейському союзі.	2		2		5	10
13	Лекція 13. Регіональні проблеми в Україні.	2		2		6	8
	Всього за курсом	26	8	26	6	68	106

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

IV курс

Денна форма

№	Тема заняття / план
Публічні фінанси та регіональний розвиток	
1	Тема 1. Фінанси як базова основа державних фінансів. 1. Сутність, роль, місце та функції фінансів 2. Становлення фінансів як практичної діяльності і та науки. 3. Фінансова система 4. Фінансовий механізм 5. Фінансова політика, її види та інструменти.
2	Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції. 1. Сутність державних фінансів: роль держави та її функції. 2. Історичний розвиток державних фінансів в Україні. 3. Призначення і роль фінансів держави в економічному та соціальному розвитку суспільства.
3	Тема 3. Система державних фінансів та державна фінансова політика. 1. Склад і структура системи державних фінансів в Україні. 2. Правові і організаційні засади державних фінансів. 3. Зміст та завдання фінансової політики держави на сучасному етапі.
4	Тема 4. Бюджетна система та устрій. 1. Бюджет як основа бюджетної системи. 2. Складові бюджетної системи. 3. Бюджетний устрій.
5	Тема 5. Бюджетний механізм та бюджетна політика. 1. Бюджетний механізм. 2. Сутність бюджетної політики та її основні положення. 3. Оцінка ефективності бюджетної політики.
6	Тема 6. Державний бюджет України: доходи та видатки. Бюджетний дефіцит. 1. Державний бюджет як економічна категорія. 2. Доходи Державного бюджету. 3. Видатки Державного бюджету. 4. Бюджетний дефіцит: причини та види.
7	Тема 7. Система видатків місцевих бюджетів. 1. Видаткова частина місцевих бюджетів. 2. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. 3. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. 4. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. 5. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
8	Тема 8. Участь громадськості в бюджетному процесі. 1. Механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі. 2. Громадська участь. Поняття та рівні. 3. Нормативно-правове регулювання участі громадян. 4. Механізми участі громадян на загальнодержавному рівні. 5. Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
9	Тема 9. Понятійно-термінологічний апарат з питань регіонального розвитку. 1. Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». 2. Функції регіонального управління. 3. Принципи регіонального менеджменту. 4. Методи регіонального менеджменту. 5. Об'єкти регіональної політики.
10	Лекція 10. Теорії та концепції регіонального розвитку.

	1. Теорія центральних місць В. Кристаллера 2. Теорія «концентричних кілець» Й. Тюнена 3. Теорія промислового штандорту А. Вебера 4. Концепція локальних територіально-виробничих комплексів 5. Концепція «центр-периферія»
11	Лекція 11. Програмування та прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів. 1. Зміст програмування економічного та соціального розвитку регіонів. 2. Етапи створення стратегії регіонального розвитку. 3. Структура стратегії регіонального розвитку. 4. Показники економічного та соціального розвитку. 5. Прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів.
12	Лекція 12. Регіональна політика в європейському союзі. 1. Історія регіональної політики в Європейському Союзі 2. Пріоритети політики згуртованості на 2014-2020 рр. 3. Фінансові механізми регіональної політики (структурі фонди). 4. Принципи реалізації регіональної політики ЄС. 5. Співробітництво між регіонами та країнами.
13	Лекція 13. Регіональні проблеми в Україні. 1. Регіональні особливості економічного розвитку. 2. Демографічні проблеми регіонального розвитку. 3. Соціальні проблеми регіонального розвитку. 4. Екологічні проблеми регіонального розвитку.

IV курс Заочна форма

№	Тема заняття / план
Публічні фінанси та регіональний розвиток	
1	Тема 1. Фінанси як базова основа державних фінансів. 1. Сутність, роль, місце та функції фінансів 2. Становлення фінансів як практичної діяльності і та науки. 3. Фінансова система 4. Фінансовий механізм 5. Фінансова політика, її види та інструменти.
2	Тема 2. Система державних фінансів та державна фінансова політика. 1. Склад і структура системи державних фінансів в Україні. 2. Правові і організаційні засади державних фінансів. 3. Зміст та завдання фінансової політики держави на сучасному етапі.
3	Тема 3. Державний бюджет України: доходи та видатки. Бюджетний дефіцит. 1. Державний бюджет як економічна категорія. 2. Доходи Державного бюджету. 3. Видатки Державного бюджету. 4. Бюджетний дефіцит: причини та види.
4	Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів. 1. Видаткова частина місцевих бюджетів. 2. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. 3. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. 4. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. 5. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
5	Тема 5. Понятійно-термінологічний апарат з питань регіонального розвитку. 1. Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». 2. Функції регіонального управління. 3. Принципи регіонального менеджменту.

	4.Методи регіонального менеджменту. 5., об'єкти регіональної політики.
6	Тема 6. Участь громадськості в бюджетному процесі. 1.Механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі. 2.Громадська участь. Поняття та рівні. 3.Нормативно-правове регулювання участі громадян. 4.Механізми участі громадян на загальнодержавному рівні. 5.Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
7	Лекція 7. Регіональна політика в європейському союзі. 1.Історія регіональної політики в Європейському Союзі 2.Пріоритети політики згуртованості на 2014-2020 рр. 3.Фінансові механізми регіональної політики (структурі фонди). 4.Принципи реалізації регіональної політики ЄС. 5.Співробітництво між регіонами та країнами.
8	Лекція 8. Регіональні проблеми в Україні. 1.Регіональні особливості економічного розвитку. 2.Демографічні проблеми регіонального розвитку. 3.Соціальні проблеми регіонального розвитку. 4.Екологічні проблеми регіонального розвитку.

4.2. План практичних (семінарських) занять IV курс Денна форма

№	Тема заняття / план
Публічні фінанси та регіональний розвиток	
1	Тема 1. Фінанси як базова основа державних фінансів. 1. Сутність, роль, місце та функції фінансів 2. Становлення фінансів як практичної діяльності і та науки. 3. Фінансова система 4. Фінансовий механізм 5. Фінансова політика, її види та інструменти.
2	Тема 2. Державні фінанси: сутність, призначення, розвиток, функції. 1. Сутність державних фінансів: роль держави та її функції. 2. Історичний розвиток державних фінансів в Україні. 3. Призначення і роль фінансів держави в економічному та соціальному розвитку суспільства.
3	Тема 3. Система державних фінансів та державна фінансова політика. 1. Склад і структура системи державних фінансів в Україні. 2. Правові і організаційні засади державних фінансів. 3. Зміст та завдання фінансової політики держави на сучасному етапі.
4	Тема 4. Бюджетна система та устрій. 1. Бюджет як основа бюджетної системи. 2. Складові бюджетної системи. 3. Бюджетний устрій.
5	Тема 5. Бюджетний механізм та бюджетна політика. 1. Бюджетний механізм. 2.Сутність бюджетної політики та її основні положення. 3. Оцінка ефективності бюджетної політики.
6	Тема 6. Державний бюджет України: доходи та видатки. Бюджетний дефіцит. 1.Державний бюджет як економічна категорія. 2.Доходи Державного бюджету. 3.Видатки Державного бюджету. 4.Бюджетний дефіцит: причини та види.

7	<p>Тема 7. Система видатків місцевих бюджетів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Видаткова частина місцевих бюджетів. 2. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. 3. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. 4. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. 5. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
8	<p>Тема 8. Участь громадськості в бюджетному процесі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі. 2. Громадська участь. Поняття та рівні. 3. Нормативно-правове регулювання участі громадян. 4. Механізми участі громадян на загальнодержавному рівні. 5. Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
9	<p>Тема 9. Понятійно-термінологічний апарат з питань регіонального розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». 2. Функції регіонального управління. 3. Принципи регіонального менеджменту. 4. Методи регіонального менеджменту. 5. Об'єкти регіональної політики.
10	<p>Лекція 10. Теорії та концепції регіонального розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія центральних місць В. Кристаллера 2. Теорія «концентричних кілець» Й. Тюнена 3. Теорія промислового штандорту А. Вебера 4. Концепція локальних територіально-виробничих комплексів 5. Концепція «центр-периферія»
11	<p>Лекція 11. Програмування та прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст програмування економічного та соціального розвитку регіонів. 2. Етапи створення стратегії регіонального розвитку. 3. Структура стратегії регіонального розвитку. 4. Показники економічного та соціального розвитку. 5. Прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів.
12	<p>Лекція 12. Регіональна політика в європейському союзі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія регіональної політики в Європейському Союзі 2. Пріоритети політики згуртованості на 2014-2020 рр. 3. Фінансові механізми регіональної політики (структурі фонди). 4. Принципи реалізації регіональної політики ЄС. 5. Співробітництво між регіонами та країнами.
13	<p>Лекція 13. Регіональні проблеми в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональні особливості економічного розвитку. 2. Демографічні проблеми регіонального розвитку. 3. Соціальні проблеми регіонального розвитку. 4. Екологічні проблеми регіонального розвитку.

IV курс
Заочна форма

№	Тема заняття / план
Публічні фінанси та регіональний розвиток	
1	Тема 1. Фінанси як базова основа державних фінансів. 1. Сутність, роль, місце та функції фінансів 2. Становлення фінансів як практичної діяльності і та науки. 3. Фінансова система 4. Фінансовий механізм 5. Фінансова політика, її види та інструменти.
2	Тема 2. Система державних фінансів та державна фінансова політика. 1. Склад і структура системи державних фінансів в Україні. 2. Правові і організаційні засади державних фінансів. 3. Зміст та завдання фінансової політики держави на сучасному етапі.
3	Тема 3. Державний бюджет України: доходи та видатки. Бюджетний дефіцит. 1. Державний бюджет як економічна категорія. 2. Доходи Державного бюджету. 3. Видатки Державного бюджету. 4. Бюджетний дефіцит: причини та види.
4	Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів. 1. Видаткова частина місцевих бюджетів. 2. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. 3. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. 4. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. 5. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
5	Тема 5. Понятійно-термінологічний апарат з питань регіонального розвитку. 1. Зміст понять «регіон», «регіональний розвиток», «регіональна політика», «менеджмент регіонального розвитку». 2. Функції регіонального управління. 3. Принципи регіонального менеджменту. 4. Методи регіонального менеджменту. 5., об'єкти регіональної політики.
6	Тема 6. Регіональна політика в європейському союзі. 1. Історія регіональної політики в Європейському Союзі 2. Пріоритети політики згуртованості на 2014-2020 рр. 3. Фінансові механізми регіональної політики (структурі фонди). 4. Принципи реалізації регіональної політики ЄС. 5. Співробітництво між регіонами та країнами.

4.3. Завдання для самостійної роботи

IV курс

Денна та заочна форма:

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ДОПОВІДЬ)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

1. Міністерство фінансів України як центральний фінансовий орган державної влади.
2. Казначейська система касового виконання бюджету в Україні.
3. Державна податкова адміністрація, її права та функції.
4. Контрольна діяльність Рахункової палати України.
5. Контроль фінансових органів за витрачанням бюджетних коштів.
6. Проведення ревізій бюджетних установ.
7. Облік та звітність платників збору на пенсійне страхування.
8. Контроль за сплатою збору до Пенсійного фонду.
9. Уніфіковані технології єдиної автоматизованої системи опрацювання документації одержувачів пенсій та грошової допомоги.
10. Суть та принципи недержавного пенсійного страхування.
11. Порядок створення та використання коштів Накопичувального фонду.
12. Проблеми пенсійного забезпечення в Україні.
13. Перспективи розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні.
14. Досвід інших країн у реформуванні пенсійної системи.
15. Державний контроль за використанням коштів пенсійної системи України.
16. Реєстрація та облік платників пенсійного збору.
17. Додаткові збори на пенсійне страхування.
18. Організація персоніфікованого обліку відомостей у системі пенсійного страхування.
19. Відповідальність платників збору.
20. Пенсійна реформа: досвід інших країн.
21. Джерела, склад та структура доходів і видатків місцевих бюджетів.
22. Характеристика видатків на культурно-освітні установи та заходи з місцевих бюджетів.
23. Видатки на охорону здоров'я, їх склад і структура з місцевих бюджетів.
24. Видатки на фінансування підприємств комунальної власності та особливості їх планування.
25. Система міжбюджетних відносин в Україні.
26. Житлово-комунальне господарство та його фінансування.
27. Фінансування підприємств комунальної власності.
28. Система касового виконання місцевих бюджетів.
29. Спеціальні фонди органів місцевого самоврядування та їх призначення.
30. Бюджет розвитку місцевого бюджету.
31. Особливості складання кошторису доходів і витрат бюджетної установи.
32. Основні напрями удосконалення планування витрат бюджетних установ.
33. Сутність економічної класифікації видатків бюджету.
34. Структура та склад витрат на правоохоронну діяльність і безпеку держави.
35. Динаміка та структура витрат на національну оборону.

36. Видатки бюджету на економічну діяльність держави.
37. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.
38. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
39. Видатки бюджету на охорону навколишнього природного середовища
40. Дефіцит бюджету та джерела його покриття.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Підсумковий контроль

IV курс

Денна / Заочна форма

Питання до іспиту з навчальної дисципліни «Публічне фінанси та регіональний розвиток»

1. Сутність та призначення публічних фінансів.
2. Принципи та функції публічних фінансів.
3. Структура публічних фінансів.
4. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України.
5. Роль публічних фінансів у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни.
6. Сутність і види державної фінансової політики.
7. Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні.
8. Нормативні акти органів публічного управління, яких не віднесено до органів виконавчої влади.
9. Нормативні акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
10. Сутність публічних доходів.
11. Джерела формування публічних доходів.
12. Методи мобілізації публічних доходів.
13. Теоретичні підходи до визначення та аналізу ризиків публічних фінансів.
14. Заходи щодо зменшення ризиків публічних фінансів України.
15. Сутність і призначення публічних видатків.
16. Видатки на державне споживання.
17. Сутність бюджетного фінансування.
18. Класифікація публічних видатків.
19. Об'єкт і суб'єкт публічного управління.
20. Функції, завдання та повноваження центральних та місцевих фінансових органів у системі управління публічними фінансами.
21. Система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку.
22. Учасники державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку.
23. Сутність програмно-цільового методу планування видатків бюджету у бюджетному процесі.
24. Показники кількісної та якісної оцінки ефективності використання бюджетних коштів.
25. Форми та принципи державного фінансового контролю.
26. Система контролю за дотриманням бюджетного законодавства.
27. Органи державного фінансового контролю в Україні, їх завдання та повноваження.
28. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.

29. Роль та доходи Державного бюджету України.
30. Доходи загального та спеціального фонду державного бюджету України. Структура доходів державного бюджету України.
31. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України.
32. Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту.
33. Види бюджетного дефіциту.
34. Джерела фінансування дефіциту бюджету.
35. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.
36. Суть та етапи бюджетного процесу.
37. Повноваження та функції місцевого самоврядування.
38. Економічна сутність місцевих бюджетів.
39. Система формування доходів місцевих бюджетів.
40. Система планування видатків місцевих бюджетів.
41. Позики місцевим бюджетам.
42. Джерела формування та використання бюджету розвитку місцевих бюджетів.
43. Форми фінансового вирівнювання та їх вплив на розвиток територій.
44. Міжбюджетні трансферти їх види.
45. Сутність запозичень місцевих органів влади та їх форми.
46. Сутність децентралізації та її види.
47. Показники оцінки бюджетної децентралізації.
48. Механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі.
49. Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
50. Шляхи підвищення прозорості бюджетного процесу.
51. Бюджет участі та його вплив на результативність використання коштів бюджету.
52. Сутність порталу Є-data.
53. Система електронних закупівель ProZorro.
54. Класифікація процесу громадської участі залежно від рівня впливу суспільства на ухвалення рішень.
55. Нормативно-правові акти, що регулюють громадську участь в Україні.
56. Механізми забезпечення прозорості бюджету та залучення громадськості на національному рівні.
57. Форми залучення громадян до бюджетного процесу на місцях.
58. Критерії якості, які повинні враховуватись при підготовці інформації для громадськості.
59. Врахування суспільних запитів при розробці проектів місцевих бюджетів.
60. Інтерактивні сервіси забезпечення комунікації органів влади та громадськістю в сфері бюджетного процесу.

**Приклад білету до іспиту для ІV курсу денної та заочної форми
(20 балів x 2 питання = 40 балів)**

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань: 28 – Публічне управління та адміністрування
Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна – **ПУБЛІЧНЕ ФІНАНСИ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № _____

1. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.
2. Роль та доходи Державного бюджету України.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання творчо-пошукової роботи; виконання самостійної роботи (доповіді); усні відповіді на семінарських заняттях; Іспит.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, надання відповідей на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль з дисципліни «Публічні фінанси та регіональний розвиток» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в семестрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Оцінювання для денної форми (IV курс – 8 семестр):

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
Опитування на сем. заняттях	2	13	26
Виконання самостійної роботи (доповідь)	14	1	14
Виконання творчо-пошукової роботи	20	1	20
Загальна кількість балів			60
Іспит			40
Всього			100

Оцінювання для заочної форми (IV курс – 12 триместр):

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
Опитування на сем. заняттях	5	3	15
Виконання самостійної роботи (доповідь)	20	1	20
Виконання творчо-пошукової роботи	25	1	25
Загальна кількість балів			60
Іспит			40
Всього			100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Опитування на семінарах включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача) відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповіді інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння довіязати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Доповнення здійснюється студентом по темі семінару після основної відповіді по питанню винесеному на семінарське заняття. Метою доповнення є більш повне розкриття питання, винесеного на семінарське заняття, або висвітлення різноманітних наукових, практичних, правозастосовних аспектів даного питання

Вирішення практичних завдань здійснюється в вигляді розв'язанні задачі по темі семінару, які надані викладачем студентам на попередньому семінарі. Студент самостійно, опрацююючи вдома матеріал до семінару, вирішує задачу з належним аргументування та посилання на відповідні норми законодавства. На семінарі студент усно доповідає вирішення задачі. При не повній відповіді або невірній, в розв'язанні задачі допомагають інші студенти з відповідним оцінюванням їх відповідей або участі в обговоренні.

Наукова доповідь готується з обов'язковим розглядом дискусійного в науці питання з викладенням власної точки зору на дану проблему, яка підтверджується належними аргументами. Теми доповідей студенти обирають самостійно. Головна умова – це новизна та проблематика. Обсяг доповіді не повинен перевищувати 10 сторінок. Доповідь висвітлюється перед аудиторією 5 хвилин. Студент повинен відповідати на запитання.

Денна форма

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали за опитування на семінарських заняттях (2 бали x 13 занять = 26 балів)			
Критерії оцінювання		2 бали	
студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу;		2	
студент у цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;		1	
студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.		0	
2. Самостійна робота (доповідь)			
Критерії оцінювання		14 балів	
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі		14	
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій		11-13	
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена		8-11	
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій		5-8	
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій		0-5	

3. Творчо-пошукова робота	
Критерії оцінювання	20 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	20
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	15-19
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	11-15
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	8-11
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-8
4. Іспит з дисципліни (20 балів x 2 питання)	
Критерії оцінювання	40 балів
Іспит з дисципліни містить питання згідно навчальної програми. Студент відповідає на два питання.	

**IV курс
Заочна форма**

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали за опитування на семінарських заняттях (5 балів x 3 заняття = 15 балів)			
Критерії оцінювання		15 балів	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 	3-4	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 	2-3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 	1-2	

▪ студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	0-1
2. Самостійна робота (доповідь)	
Критерії оцінювання	20 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	20
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	15-19
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	11-15
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	7-11
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-7
3. Творчо-пошукова робота	
Критерії оцінювання	25 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі	25
робота виконана та захищена із незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій	20-24
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена	16-20
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій	12-16
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій	0-12
4. Іспит з дисципліни (20 балів x 2 питання)	
Критерії оцінювання	
Іспит з дисципліни містить питання згідно навчальної програми. Студент відповідає на два питання.	40 балів

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій.	1-13
2	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій. Платформа Moodle.3 ЧНУ; On-line платформи: ZOOM; Google Meet Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: MS Office; телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer Opera Google Chrome. Firefox).	1-13

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Багмет, М., Штиршов, О., & Гаргаун, Я. (2019). Імплементация досвіду країн ЄС в процесі удосконалення децентралізації публічної влади та адміністрування в Україні. Публічне управління та регіональний розвиток, (4), 228-252.
2. Бюджетна система: тенденції розвитку https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf
3. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 532 с.
4. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / [Титарчук І.М., Негода Ю.В.] – К.: Компринт, 2017. – 305 с.
5. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси: Навчальний посібник / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельник. – К.: Алерта, 2011. – 328 с.
6. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
7. Негода Ю.В., Олійник Л.А. Місцеві фінанси: навчальний посібник. / Ю.В. Негода, Л.А. Олійник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. – 300 с.
8. Сучасна бюджетна система https://www.ibser.org.ua/sites/default/f/170x240_preview_0.pdf
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
10. Закон України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19>
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-IX>
12. Закон України «Про Рахункову палату України» від 11.07.1996 р. № 315/96-ВР // Голос України. – 29.10.1996 р., № 204 / [Електронний ресурс] – Режим доступу до закону: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80/page 2](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80/page%202)
13. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 р. № 1861-VI // Офіційний вісник України . – 01.03.2010 р., № 12. [Електронний ресурс] – Режим доступу до закону: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
14. Конституція України. 1996 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
15. Малиновська, Н., Штиршов, О., & Непочатих, А. (2019). Обласні цільові програми як механізм реалізації реформ житлово-комунального господарства України. Публічне управління та регіональний розвиток, (6), 890-924.
16. Малиновська, Н., Штиршов, О., & Головащенко, Н. (2020). Нормативна грошова оцінка земель як механізм стимулювання розвитку громад. Публічне управління та регіональний розвиток, (10), 1164-1197.
17. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 1997 р. // <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>
18. Штиршов О.М., Верба С.М. Державна регіональна політика в Україні: аналіз розвитку. Ефективна економіка №1 (2023) DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.29>